

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 96

V Gorici, v četrtek 18. decembra 1924.

Leto VII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcijski
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk Zadržne tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Resna beseda!

»Goriška Straža« je glasilo slovenskega ljudstva na Primorskem. Brez samohvale, brez samoprevare to lahko mirno ugotovimo pred vso javnostjo. Toda vse naše ljudstvo nam mora tudi pritrditi, da smo vsa leta, odkar smo vključeni v Italijansko državo, odločno in brez bojazni branili pravice slovenskega ljudstva. Obenem smo pa tudi možato branili svobodščine, ki jih ustava določa za vse italijanske državljane. V tem pravičnem boju smo večkrat prišli v spore z različnimi oblastniki. Zaplenjevali so naš list in tirali odgovornega urednika pred sodišče. To postopanje pa nas ni oplašilo. Vedeli smo, da naše ljudstvo odobruje naš pošten boj. Čutili smo gorki val priznani, ki je kipel iz vse dežele in — vstajali.

Priznati moramo pa prav odkrito, da nam je bilo v veliko zadoščenje, ko smo videli, kako je naše opravičene pritožbe razumela tudi poštena italijanska javnost. Že pred kratkim smo z veseljem podčrtali to dejstvo v našem listu. Mogoče marsikdo naši besedi ni verjel in je dvomil o njeni resničnosti. Danes se pa nam nudi prilika, da to našo trditev podkrepimo z uprav zgodovinskimi dokumenti.

Vsled neprestanih obtožb in obsoj našega odgovornega urednika, se je smatralo udruženje goriških časnikarjev za poklicano, da nastopi in brani svojega preganjanega tovariša. Sklicalo je zato izredni občni zbor, katerega so se udeležili razni naši uredniki zastopniki vseh italijanskih listov in sklenilo naslednjo resolucijo:

Udruženje julijskih časnikarjev, oddelek Gorica, se je zbralo na izredni občni zbor dne 16. dec. t. l., da preišče preganjanja, radi katerih se pritožuje tovariš Polde Kemperle, ki je bil že dvakrat obsojen potom nuje obravnave radi priobčitve člankov, o katerih je smatralo oblastvo, da vzbujajo sovraštvo med družabnimi razredi.

Občni zbor je vzel na znanje lojalno izjavo vseh prizadetih glede spoštovanja italijanskega ljudstva, napram kateremu gojijo najbolj žive simpatije, spoštovanja državnih zakonov, vdanosti do kraljevega veličanstva in svetega očeta, kakor zahtevajo sedaj veljavne naredbe glede časopisja. Te naredbe niso bile napadene in ne sramotene.

Občni zbor je prebral in pregledal dopis »Z dežele«, radi katerega je naperjena proti tovarišu Kemperlu nova tožba in je ugotovil, da niso bila zgoraj označena čustva spoštovanja napram italijanskemu narodu in njegovim ustanovam napadena. Vsled tega je krajevno časnikarsko udruženje primorano, da stopi iz dosedanje obzirnosti z namenom, da opozori oblastvo, naj ne otežuje pobračenja med obema narodoma, živčima skupno na skrajni meji domovine ter naj ne ovira bratstva, ki je temeljni pravec za civilno in družabno sožitje ter bogat vir vzajemnega razvoja in blagostanja.

Ni potrebno, da bi dodajali k temu sklepu podrobnih pojasnil. S svojo odkrito poštenostjo govori glasno in jasno. Goriški časnikarji, možje, ki

po svojem poklicu brezdvomno najbolj poznajo mišljenje in čustvovanje tukajšnjega prebivalstva so povedali pred vsem svetom, da je postopanje oblastev proti njihovemu slovenskemu tovarišu Kemperlu in našemu listu nepravilno in krivično. Naj bi po teh možatih besedah vendar že razumeli gospodje, ki imajo v naši trpinčeni deželi vajeti v rokah, da je njihova politika škodljiva in obsojena od italijanskega ljudstva samega. Razumite že vendar enkrat,

da se slovenski in italijanski narod v naši deželi medsebojno spoštujeta in da hočeta živeti v sporazumu! Besede časnikarjev naj vam bodo resen opomin v resni uri.

Ko zaključujemo te vrste, se tovarišem časnikarjem iskreno zahvaljujemo za njihov pošten nastop in jih svečano zagotavljamo, da se bo »Goriška Straža« tudi v bodoče kot dosedaj odločno, a pošteno borila za pravice dežele in svobodščine državljanov.

Kaj se godi po svetu?

Visoka politika v Rimu.

V času, ko razjedajo italijansko notranje politično življenje težka vprašanja so sklenili odločilni evropski politiki, da se snidejo v Rimu na posvet. Na praznik 8. decembra se je sešlo »Društvo narodov« na svojo 32. sejo, da reši pereča vprašanja visoke politike. Prišli so predvsem zastopniki velesil: za Anglijo zunanji minister Austen Chamberlain, za Francijo Aristide Briand, Hymans, belgijski zunanji minister, čehoslovski Beneš, jugoslovanski minister dr. Ninčič in drugi; predsedoval je brazilski poslanik De Mello. Italijo pa ni zastopal njen zunanji minister Mussolini, ampak Salandra.

Navzlic visoko zvanečemu imenu »Društva narodov«, so manjkale tri velike sile, brez katerih ni mogoče v svetovni politiki ničesar ukrepati. To so Severoameriške Združene države, Nemčija in Rusija. Zato se je že vnaprej zdelo, da bo zasedanje le kratko in brez posebnih uspehov. Delegati posameznih držav, ki bi morali v takem svetu gledati na vsa vprašanja z višjega, za vse človeštvo enako koristnega stališča, so prišli v Rim s čisto natančno opremljenimi navodili. Vsak je zastopal koristi lastne države, seveda vse lepo previdno in s človečanskimi frazami prikrito.

Kaj so hoteli gospoda diplomatje rešiti in kako so to rešili?

Skoro vse države imajo danes nekaj nad sabo, kar visi nad njimi kot Damoklejev meč. To je tisti osvojevalni duh, ki potiska vsem narodom meč v roke in izžema iz ljudstva kri in denar za nove vojne. Diplomati so spoznali, da bi bilo usodno za vse, če izbruhnejo strasti na dan. Mac Donald in Herriot sta v svoji socialni miselnosti vse sile zastavila v to, da se posvetuje o razorožitvi narodov. Res so postavili to kot 36. točko na dnevni red zborovanj Društva Narodov v Rimu. Predno je pa bilo sklicano zborovanje, je Mac Donald padel, Herriotu pa spodmika tla zastopnik kapitalizma Poincare. Sedanja Anglija je pa popolnoma nasprotna razorožitvi. Ona nima svojega bogastva in moči na malem britanskem otoku, ampak v daljni Indiji in Avstraliji. Do tja pa vodi pot skozi Sueski kanal. To pot pa si more v sedanjem položaju ohraniti le z močno mornarico. Razen tega grozi Angliji še narodnostno gibanje v Indiji, spor z Japonsko radi gospostva nad Tihim oceanom in tekma z Ameriko za bogata premogovna ležišča v severni Kini. Angleški trgovci, ki so vrgli socialističnega ministrskega predsednika so pokazali, da jim ni mar za svetovni mir, če gre za njih kramo. Da to še jasneje pokažejo so začeli baš v tistih dneh, ko je šlo za razoro-

žitev, utrjevati svoje glavno oporišče na vzhodu Singapore in križariti z mogočnim ladjevjem pred nosom Japoncev. Ker bodo Amerikanci tudi začeli znova graditi mogočne morske velikanke, je to Japonce tako razburilo, da sklicujejo za to nedeljo po vsej svoji domovini, protestna zborovanja. Na ta način se vedno bolj izoblikujeta dve fronti. Vzhod proti Zapadu, rumeno pleme proti belemu, nova vojna, ki grozi iztrebiti del človeštva, če prej ne zadoni glas »Razorožite duha!«

Kljub tej nevarnosti je pa Zapad sam razklan, radi prokletstva, ki visi nad svetom vsled kapitalističnih hagonov velikih držav. Da spoznamo, zakaj so še bili vsi delegatje z veseljem zato, naj se razorožitveno vprašanje odstavi z dnevnega reda, si moramo predložiti delovanje dveh velikih kapitalističnih koncernov.

Noben produkt na svetu ni tako monopoliziran kot petrolej. Na tej točki se križajo interesi držav, ki so navidez prijateljsko skupaj sedeje pri raznih konferencah. Petrolej je igral že na konferenci v Genovi veliko vlogo. Amerika je ravno takrat začela široko zasnovano petrolejsko politiko. Danes je že nad 71% vse svetovne produkcije v njenih rokah pod firmo Standard Oil Co. Pri tem pa je naletela Amerika na odločen odpor Anglije oz. petrolejske družbe Shell. Manjše države se morajo v tem vlikanskem tekmovalnem boju obesiti za eno ali drugo stranko. Francija se po večini drži v tem vprašanju za Angleži, zlasti odkar sta se pogodili da si bosta na polovico razdelili vrelce v Romuniji in Galiciji.

Opisani trgovski boj med dvema velikima družbama je torej tudi mno-

go pripomogel, da se je 36. točka dnevega reda ostavila na pomladansko zasedanje. Društvo narodov je zopet enkrat zatajilo svoj program.

Zakaj so pa prišli delegatje skupaj?

Znano je, da se je Amerika naveličala čakati, kdaj ji bodo njeni evropski zavezniki povrnili posojene težke milijone dolarjev. Predvsem pride tu v poštev Anglija kot glavni ameriški dolžnik. Anglež si pa misli, če sem jaz dobil opomin, spomnimo se mi Italijo, Francijo in druge dolžnike, kaj dolgujejo nam. Tako so hodili ministri kot mačke krog vrele kaše in skušali drug drugega prepričevati o iskrenem medsebojnem prijateljstvu, da bi še ne bilo treba v žep. Anglija jih je še spretno vlovila v zanko s tem, da je odrekla Zvezi narodov pravico se zanimati za trpljenje Ircev pod angleško »svobodoljubnostjo«. Ministri so seveda, v strahu pred močnim upnikom, na to pristali. Dolgovi so bili tisto, kar je gnalo državnike na pomenek.

Med tem so se dogodki v Maroku tudi tako razvijali, da niso mogle Francija, Anglija in Italija držati križem rok. Španski diktator Primo de Rivera si je hotel utrditi v deželi s kakim zunanje političnim dogodkom; zato je bilo treba izvesti vojno proti Arabcem v Maroku, ki so se uprli španskemu nasilju pod vodstvom Abid el Krime. Diktator se je pa ušel in zdaj se valijo španske čete v begu proti Gibraltarju. Vstaji že ogrožajo angleški posojilniki v Tangerju in francoski koloniji, Agir. Francozi so takoj opozorili Špance, da morajo še naprej umirati na afriških tleh, ker, če zgube svojo posest v Afriki, prekršijo obstoječe pogodbe in sme Francija začeti z vojaškimi operacijami. Da bi se pa pri tem ne čutila Italija prikrajšana, so se že zmenili, kateri kos bo njej pripadel.

Zunanji ministri malih držav pa pridno pritkavajo na ta zvon velesil in napeljujejo reke bogastva iz svojih dežel v brezbrezno morje kapitalizma, ki je pravzaprav zunanji minister v večini držav. Zato bo Društvo narodov šele takrat blagonosno za vse človeštvo, ko se bodo zbirali odposlanci le zato, da uveljavijo pravice lastnega naroda, ne, da bi posegli v pravo sosedov in reševali vsa mednarodna vprašanja v prid vsemu človeštvu.

DNEVNE VESTI.

Sestanek poslanca Besednjaka z notranjim ministrom.

V soboto 13. decembra je imel poslanec Besednjak sestanek z notranjim ministrom Federzonijem, ki je trajal več kot tri četrt ure. Dr. Besednjak je obrazložil ministru celokupni položaj naše pokrajine in razgovor se je spuščal do podrobnosti našega upravnega življenja. Minister se je zanimal zelo za naše prilike in dvogovor je bil zelo živahen.

Ne moremo objaviti vsebine razgovora, pač pa lahko rečemo, da nismo še mogli zlepa kakemu ministru tako izčrpno obrazložiti naših razmer.

Boj za svobodo tiska.

Danes so se zbrali v zbornici poslanci vladnih strank, da razpravljajo o novem tiskovnem zakonu, ki se bo v kratkem predložil zbornici v odobrenje. Protesti in zborovanja skoro vseh italijanskih časnikarskih združenj so vznemirili celo fašiste,

da so začeli godrnjati proti zakonskemu načrtu, ki ima namen, onemogočiti svobodno kritiko. Tudi sam Mussolini je sprevidel, da bi izzval čim dalje hujši odpor, če bi brezpo- gojno hotel uveljaviti »prvi res fašistovski zakon«, da govorimo po Farinaccijevo. Italijansko ljudstvo in nosilci javnega mnenja, italijanski novinarji, se kljub fašistovskim naporom še vedno zavedajo stare svobodoljubnosti in liberalnosti, ki so jo učili slavni možje, ki so dobili tako nevredne naslednike. Ljudstvo mora učiti oblastva, kako naj spoštujejo nedotakljivost tiska in svobodo kritike. Ljudje, ki trezno preso- jajo ves položaj, kakor so dokazali italijanski časnikarji z izjavo na uvodnem mestu bodo dosegli to, kar ne morejo nasilniki: miren razvoj dveh narodov na skrajni meji nove italijanske države. V mirnem razvoju je pa tudi dano jamstvo, da se ne bodo kršile pravice nikogar!

Članom „Učiteljskega pevskega društva“.

V petek dne 26. t. m. ob deseti uri zjutraj v Gorici pevska vaja! Pri-dite gotovo vsi!

Čudni dokazi.

Mussolini je dokazoval v senatu, da so fašistovski krožki proslavili italijansko ime po vsem svetu. 417 krožkov, tako je dejal, je raztresenih širom Evrope. V Združenih državah jih je 84, v Braziliji nad 40; celo na Kitajskem so trije. V Združenih državah jih tako vpoštevajo, da smejo nositi ameriški prapor pri svojih pohodih; ko je umrl bivši predsednik Harding so stali kot častna straža ob krsti, da, celo njegov mrtvaški voz so smeli vleči! Ko je italijanski drž. pravdnik v procesu proti našemu uredniku dokazoval, da je slovensčina povsod v rabi in jo nobeden ne izpodriva, je tudi vzkliknil: »Pojdite, gospoda, v gostilne, in boste videli, kako se tam govori slovensko!« Zakaj nismo v Ameriki.

Vnema za umetnost.

Založništvo muzikalij »Casa editrice Sonzogno« v Milanu je razpisalo nagrade za besedilo k dvema operama in eni opereti. Za prvo besedilo je določenih 20.000 lir, za drugo 15.000 lir. Pri nas se pa smatra libreto za nekaj tako vsakodnevnega in brez literarne vrednosti, da je vsaka stvar, ki pride pod roko skladatelju že dobra. Koliko oper in skladb, sicer muzikalno lepih, je propadlo radi slabega libreta. Libreto je pa slab, ker ga ne pišejo po navadi pisatelji.

Proč z bojaznijo!

V času zadnjih volitev so se vršile marsikakšne nezakonitosti, med temi predvsem pretepanje in izgon domačih ljudi od strani fašistov. Več prizadetih je takrat vložilo tožbo in imenovalo priče. Zaznali pa smo, da se večkrat priče nočejo odzvati povabilu sodnika, oziroma da nočejo podati pravih izjav in to le iz strahu pred fašisti. Takšno postopanje prič je treba ostro ožigosati, kajti s tem pomagajo le našim nasprotnikom. Pomislite vendar, da je sodnija za to tukaj, da zasliši nasprotni stranki in priče, ter nato v okviru zakona pravično razsoja. Slovenski narod pa ni nikoli poznal hinavščine in tudi strahu ne! Radi tega naj se nikdo ne boji pred sodno oblastjo vse tisto izpovedati, kar mu je znano. S takšnim možatim nastopom bo v prvi vrsti pomagano našim ljudem, ki so po nedolžnem trpeli ter obenem bo zadoščeno naši vesti!

Kraljevi obiski v Rimu in Parizu odpadejo.

Poročali smo že, da je skušal jugoslovanski zunanji minister Ninčič pripraviti vse za obisk kralja Aleksandra in kraljice Marije v Rimu in Parizu. Sedaj pa prihajajo vesti, da najbrže to odpade, ker ni jugoslovansko prebivalstvo sprejelo teh vesti s posebnim zadoščenjem. Seveda narod spoštuje svoje vladarje, a ne takrat, ko jim hočejo razni ministri »pripravljati pot«.

Zakaj?

Službeni vestnik »prostovoljne milice za javno varnost« poroča, da sta podala milična konzula Dino Grandi in Ettore Viola prostovoljno ostavko. Grandi ima baje že nekaj nad sabo, morda tudi njegov drug. Mogoče bo to vzrok »prostovoljne« ostavke?

Mussolini bi srčno rad videl Jugoslavijo.

Poročevalec beograjske »Politike« poroča o nekem razgovoru, ki ga je imel z gospodom Mussolinijem. Gospod ministerski predsednik je bil baje zelo zadovoljen s političnim razvojem v Jugoslaviji in upa, da bodo radikali dobili večino pri prihodnjih volitvah. Dejal je tudi, da bo nekega lepega dne, morda že na pomlad, prišel v Beograd inkognito, da se bo na lastne oči prepričal o socialnem

in političnem življenju Jugoslavije. Kako prijazno!

Tudi Giunta je doigral.

Sodnijsko oblastvo v Milanu je poslalo zborničnemu predsedstvu prošnjo, da sme sodnijsko postopati proti zborničnemu podpredsedniku tržaškemu poslancu, Francu Giunti. Obtožnica ga baje obdolžuje, da je povzročil napad na poslanca Cesare Fornija. Od naše strani pripominjamo, da se je gospod Giunta sam hvalil, da je zažgal »Narodni dom« v Trstu. Kakor je igral, tako upamo, bo tudi doigral.

Dosleden minister.

Vojni minister Di Giorgio je predložil načrt o preuredbi armade. Senat je določil posebno komisijo za proučevanje tega načrta. Izmed 14 članov te komisije, so bili le 4 za načrt, vsi ostali pa proti. Vsled tega se trdi, da bo vojni minister podal ostavko, ker ne vživa več zaupanja. Popolnoma dosledno. Koliko pa je še takih ministrov, ki jasno vedo, da jim narod več ne zaupa, pa le še sedijo v ministerskih foteljah?

Trtojbenec - kandidat v južni Srbiji.

Zemljoradniška stranka je sklenila kandidirati na svoji listi v južni Srbiji našega rojaka iz Trtojbe, znanega Marmoljo. V tistih krajih je dosti Slovencev-kolonistov iz naših krajev.

Novo zdravniško odkritje.

Italijanski zdravnik dr. Samboni je predaval v Pasteurjevem zavodu v Parizu o raku. Izjavil je, da se mu je posrečilo odkriti bacile te grozne, doslej neozdravljive bolezni. Ko so dognani vzroki te bolezni, bo lahko najti tudi zdravilo.

V času blokov.

Dandanes je že nekaj navadnega, če slišimo o raznih »blokih«, političnih, kulturnih in podobnih. Zadnje dni se je zopet rodil nov blok proti boljševizmu. Jugoslavija, Čehoslovaška, Estonija, Poljska, Grčija in Italija so sklenile zvezo za skupen nastop proti boljševizmu pod vodstvom Italije.

Zveza med Trstom in Prago.

Prihodnjo pomlad bodo otvorili direktno telefonsko progo Trst-Praga. To bo za gospodarske kroge silnega pomena.

Vseučilišče v Trstu.

Prejšnja visoka šola za trgovino v Trstu (Revoltella) je dobila z letošnjim šolskim letom značaj vseučilišča. V pondeljek je bila svečana otvoritev novega zavoda v prisotnosti justičnega ministra Alda Oviglia in ministra za narodno gospodarstvo Cesare Nava. Trst je hotel ministroma izkazati vse mogoče časti, ker je dobil univerzo. Dvomljivo je pa, če bo trgovinska univerza kaj pripomogla h gospodarskemu dvigu Trsta, dokler ga bodo zapostavljali drugim italijanskim lukam.

Komunistični strah.

Uradni list ljubljanske oblasti javlja, da je vlada razpustila »Zvezo rudarskih delavcev v Sloveniji« s sedežem v Trbovljah.

Nevarnost tiskarske stavke v Jugoslaviji.

Črkostavci v Jugoslaviji imajo zelo dobro izpeljano organizacijo. Zdaj je izbruhnila med njimi mezdno gibanje. Ker nočejo delodajalci nič popustiti, je nevarnost, da ustavijo vsi tiskarski delavci delo in s tem prenehajo izhajati vsi časopisi v Jugoslaviji. Bo hud udarec za vse stranke v tem težkem volivnem boju, če se bodo morale boriti brez tiska.

Konec komunistov v Jugoslaviji.

Jugoslovanska vlada je na podlagi zakona o zaščiti države razpustila komunistično »Neodvisno delavsko stranko«. Policija je preiskala sedež osrednjega odbora v Beogradu in ustavila glavno strankino glasilno. Mi se ne strinjamo sicer s komunistični nauki, vendar menimo, da je nasilno

postopanje proti njim neopravičljivo. Preganjanje vstvarja vedno in povsod najplodovitejša tla za razmah.

Dve veliki železniški nesreči v Jugoslaviji.

V soboto se je vsula proga Veles-Stip v južni Srbiji, blizu Ovčjega polja ravno, ko je vozil mimo vlak. Železniška zveza je za več dni pretrgana. Človeških žrtev je nad trideset, dve osebi sta mrtvi, 8 težko, 25 lahko ranjenih.

Pretečeni pondeljek pa sta trčila skupaj tovorni in osebni vlak blizu Rimskih Toplic v Sloveniji. Šest voz je popolnoma razbitih; človeških žrtev ni. Zveza Maribor-Zidani most in proga na Zagreb sta imeli večurne zamude.

Koliko bodo stale volitve v Jugoslaviji.

Ministerski svet je dovolil kredit v znesku 10 milijonov dinarjev za izvedbo volitev. Volivne kroglice same bodo stale 1 milijon. (V Jugoslaviji volijo na ta način, da mečejo gumijaste kroglice v škrinjice). Če potem izvoljeni narodni zastopniki izrabijo ljudsko zaupanje samo v svoje dobičarske namene, pomislimo, kako draga zabava so takele volitve!

Kulturen jubilej slovenskega naroda.

Najvišji znanstveni zavod Slovencev, ljubljansko vseučilišče, slavi letošnje petletnico svojega obstoja. Pet let že uživa slovenski akademik in po njem vse slovensko ljudstvo dobrine, ki jih nudi to žarišče slovenske znanosti in prosvete. Predvčeranjem so ta dogodek slovesno proslavili s slavnostnim zborovanjem na univerzi. Naj se razvija Slovincem v ponos, drugim v vzgled!

»Svetinjo, zaslužni križec, naslov!«

Nekateri ljudje in časopisi kar ne vedo, kako bi pokazali bolj na glas, da ljubijo svoje »naprej postavljene«. Nek tržaški list prinaša dolge kolone Mussolinijevega govora v senatu. Bolj na koncu pa bereš umetno-sramežljiv pristavek, naj bravec oprosti, če je danes manj vesti kot sicer, ker je temu kriva »goreča ljubezen do našega vodje«.

List za listom....

»La Voce repubblicana« prinaša izjavo, da bo objavila listine, ki ne bodo prav vseč državnemu podtajaniku v notranjem ministrstvu. Grandiju. Drug za drugim prihajajo na vrsto.

Samo noč.

London je že par dni zavrt v tako gosto meglo, da morajo vedno goreti svetilke, ker je vedno je noč. Vsled teme, ki jo skušajo deloma pregnati tudi z reflektorji, je ves promet

oviran. Tudi mnogo nesreč se je že pripetilo. Tatovom je pa noč prav priša za njihovo obrt. Da se vleže gosta melga nad London je sicer že navaden pojav, a tako goste in dolgotrajne še ni bilo zlepa.

Rimske številke.

Ves rimski številni sistem sestoji iz le sedmih znamenj: I = 1; V = 5; X = 10; L = 50; C = 100; D = 500; M = 1000. Iz teh znamenj so sestavljena vsa števila; odvisno je le, kolikokrat in kam postiš, katero izmed navedenih znamenj. VIII = 5 + 3; LX = 50 + 10; XL = 50 - 10; MCMXXIV = 1924 = 1000 + (1000 - 100) + 2 krat 10 + (5 - 1).

Mestne novice.

»Naš Čolnič« se je vsled nujnega dela v tiskarni nekoliko zakasnil. Izide pa vseeno pred prazniki. Prosimo društva, naj pridno agitirajo za nove naročnike.

Vabilo na koncert.

Pevski zbor »Učiteljske zveze« pod vodstvom profesorja Srečkota Kurnarja priredi dne 27. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dorani Trgovskega doma svoj vokalni koncert z naslednjim bogatim vsposedom: a) Italijanska recitacija: I. Mottetto; II. Emil Adamič: Molitev pastirčkov, III. Anton Lajovic: Kroparji; IV. Ivan Kokošar: II. Narodne, V. Anton Lajovic: Lan; VI. Anton Lajovic: Zlato v Blatni vasi; VII. Emil Adamič: Svatovske; VIII. Ivan Mokranjac: Rukovet 14. K temu koncertu vabimo vse ljubitelje petja, da se ga v čimvečjem številu udeležijo. Zlasti pevci z dežele prihitite k tej pevski akademiji naših požrtvovalnih vzgojiteljev. Vstopnino h koncertu objavimo pravočasno. S povsem novim programom nastopi baje zbor naslednjega dne 28. t. m. v goriški okolici. Več v prihodnji številki.

Dramatično društvo v Gorici, vprizori na dan sv. Štefana dne 26. t. m. Pavel Golijev božično povest v štirih slikah: »Petrčkove poslednje sanje«. Igra je pisana za mladež, toda tudi odrasli in stari najdejo v tej igri svoj užitek. V Ljubljani so jo igrali v eni sezoni čez dvajsetkrat z velikonskim uspehom.

Na organizatorični tečaj naj pošljejo društva svoje delegate pravočasno. Več zvedo v poslani okrožnici.

* »Splošno slov. žen. društvo v Gorici« priredi v nedeljo, dne 21. t. m. ob 2 in pol uri v dvorani »Trg. doma« svojo običajno božično veselico, h kateri vabi vso šolsko mladino, starše in prijatelje. Vstop prost.

Širite »Goriško Stražo«!

Kaj je novega na deželi?

Vogersko.

Ljuba Straža! Malo se oglašamo, ker so pač take razmere, da človek ne more najti trenutka, da bi sedel in napisal kaj v svet o domačiji. Naš bivši šolski voditelj nas je zapustil in šel je čez gor v kršno Dalmacijo, kamor mu pošiljamo tople pozdrave in spomine.

Počastil nas je nov gospod učitelj, Slovenec po rodu, a vse drugo po prepričanju. Dodatnih ur slovenskega jezika v nižje razrede nam noče vpeljati, češ, da nima še nikakega ukaza. Vprašamo gospoda, kakšen je bil njegov učni jezik, da se brani nuditi našim otrokom one tri kratke dodatne ure? Gospod, časi se spreminjajo, a le značaji ostajajo. Potnik.

Solkan.

Vprašamo pristojno oblast, ji je li znano, da se pleše vsako nedeljo pri g. Lenassiju na solkanski cesti? Je ta prostor kolavdiran? Pleše se v pritličju, spodaj v kleti brez oken pa so gosti. Vse to se godi pod okriljem državne stranke, kateri pripada g.

Lenassi. Solkanci pa prosjčimo vže čez pol leta, naj bi se nam kolavdirala dvorana g. Alojzija Mozetiča, pa pristojna oblast tega noče, in se zgovarja z vsemi mogočimi izgovori. Celo izgovor resolucije ji pride na jezik! Solkanci smo res državi nevaren element! Ples pa je za državnostvarnost naravnost življenjska potreba, ne?

* *

Solkanska Marijina družba priredi kakor vsako leto tudi letos zelo zanimivo igro. To pot ne v Solkanu, temveč v Gorici v Trgovskem domu in sicer na dan nedolžnih otrok dne 28. t. m. Več v prihodnji Straži.

* *

Naša občina je zelo velika in ima na stotine šoloobveznih otrok. Ponovi šolski reformi sta prvi in drugi razred asimilirana, a ostale so nam vendar dodatne ure materinega jezika, katere se v polni meri poučujejo. Tretji in ostali višji razredi se poučujejo v materinščini, obvezna je pa italijanščina. Do tukaj vse prav! Re-

Nove določbe o zasebni službovni pogodbi.

Kako mora plačevati podjetnik uslužbenca?

Če se nista pogodbeni stranki posebej dogovorili glede plačevanja, mora podjetnik uslužbencu plačati v rokih, ki so v dotičnem kraju običajni.

Podjetnik mora nameščencu, ki prejema svojo plačo, v celoti ali deloma v proviziji, za kupčije, ki jih je sklepal oziroma sklenil, plačati provizijo, ki je v navadi na glavnem sedežu podjetnika za dotično službeno opravilo. Ta običajna provizija se mora plačati, če se nista pogodbenika izrecno in pismeno dogovorila, da se bo provizija v drugi obliki obračunila. Omenjeno provizijo mora podjetnik plačati samo za sklenjene kupčije, oziroma druga službena opravila.

Okolnosti, ki vničujejo službeno pogodbo.

Vpoklic k vojaški službi razveljavi pogodbo, če ni bilo drugače dogovorjeno. Podjetnik mora nameščencu izplačati odškodnino v znesku enomesečne plače.

Podjetnik mora nameščencu, ki je bil vpoklican k orožnim vajam, pridržati prosto službeno mesto. Odškodovati ga mora tudi za dobo treh mesecev z mesečno plačo v znesku, ki mu ga po navadi izplačuje. Čas, ki ga zamudi nameščencu v vojaški službi se mora vračunati v službena leta.

Če se pretrga služba radi nesreče oziroma zaradi bolezni, mora gospodar ohraniti nameščencu prosto mesto za dobo:

a) 3 mesecev, če ima nameščenc najmanj 10 službenih let.

b) 6 mesecev, če znaša službena doba več ko 10 let.

V prvem slučaju a) ima nameščenc za prvi mesec pravico do celotne mesečne plače, za druga dva nadaljnja meseca pa do polovične.

V slučaju b) pa ima nameščenc pravico do cele mesečne plače v prvih dveh mesecih in do polovične v nadaljnjih štirih mesecih.

Nameščenci, ki prejemajo plačo v obliki provizije imajo v enakem obsegu in za isto dobo pravico do odškodnine, ki se izračuna po srednji proviziji, ki so jo prejeli v zadnjem polletju pred nesrečo oziroma boleznijo.

Za slučaj nosečnosti in poroda mora podjetnik ohraniti nameščenci prosto mesto za dobo treh mesecev. Plačati ji mora za prvi mesec celotno plačo, v nadaljnjih dveh mesecih pa polovično.

Če se pretrga služba zaradi nesreče, bolezni ali pa nosečnosti in poro-

da več ko za 3 oziroma 6 mesecev, mora plačati gospodar uslužbencu odpravnino, ki jo določuje člen 9. tega odloka, če ga odpusti iz službe.

Za določitev odpravnine se ne vračuna v službena leta čas, ko ni uslužbenec radi nesreče, bolezni i. t. d. neposredno pred odpovedjo služil.

Uslužbenec ima pravico tudi do odškodnine v smislu drugih zakonov, če so zakrivila nesrečo (bolezen) gospodar, oziroma tretji.

Če zakrivi ustavitev dela podjetnik, ima uslužbenec pravico do normalne plače; če se pa podjetnik temu protivi, ima uslužbenec pravico do odpravnine v smislu čl. 10. tega odloka.

Pravica do dopusta.

Med službeno dobo ima uslužbenec pravico do vsakoletnega dopusta, če mu ni bila služba že odpovedana.

Dopust mora trajati najmanj:

a) 10 dni pri 5. službenih letih;

b) 15 dni pri več ko 5. do 15. službenih letih;

c) 20 dni pri 15. do 20. letih;

d) 30 dni pri več ko 25. službenih letih.

Dobo dopusta določi gospodar. Če zahteva obrat, se dopust lahko razdeli, mora pa znašati vsako leto najmanj zgoraj določeno dobo.

(Dalje.)

Tajništvo Kmetске - delavske
zveze v Gorici.

Socialni vestnik.

V združništvu naša rešitev!

Zadnje dni je izšlo v listih več članov, ki se bavijo s tem vprašanjem. Glavne misli sicer niso nič novega, ker povedo to, kar lahko vsak sam vidi. Toda s to stvarjo je tako, kot s slovico. Že otrok zna slovenski jezik, ne pozna pa slovničnih pravil, katere uporablja. Ko pa človek doraste spozna, da je le slepo uporabljal pravila in si jih skuša ponoviti ter se po njih ravnan.

Niso prav daleč za nami tisti časi, ko je bila vsaka vas odvisna od enega ali dveh bogatinov, ki so posedovali denar na take obresti, da je revežu kmalu zapel boben pred hišo. Ljudje so kar trumoma zapuščali rodno grudo in šli v Ameriko za srečo. Jedro slovenskega ljudstva se je izseljevalo, bogatini in oderuhi s plitvo izobrazbo so se pa doma trkali na prsi, češ, mi smo zdrave korenike. V teh kritičnih časih je tu pa tam vzniklo par zadrug, ki so bile osnovane na Šulce - Deličevem sistemu. Tem zadrugam z izrazito nacionalno-politično usmerjenostjo je še manjkalo pravega socialnega duha. Ko so l. 1889. začeli snovati v Av-

striji Rajfajznovke, je naš socialni oče dr. Krek začel širiti to misel med Slovenci in skoro čez noč prikladal iz tal obširno združno organizacijo. Naše ljudstvo se je osvobodilo oderuhov in s tem je začela tudi krščanska prosveta svoj mogočni pohod. Baš v dejstvu, da je Krek osvobodil slovenskega kmeta izpod jarma raznih pijavk, tiči vzrok velikanskega nasprotstva »narodno-naprednih« strank proti združništvu in krščanskim socialcem. Ti vaški magnati so bili po večini opora meščanskih liberalnih strank. Kdor trezno premosti položaj naših Kraševcev, opazi, da traja tako stanje zlasti na Gornjem Krasu še danes.

Vsa veličina Krekovega duha je v tem, da je spoznal kake važnosti je združna organizacija za narodni, gospodarski in kulturni prospah slovenskega ljudstva. V narodno ogroženem ozemlju so zadruge še danes opora vse odporne sile proti tujemu pritisku. Ko so postali Korošci gospodarsko odvisni od Nemcev, so se navzeli tudi njih duha! Kulturni razmah je tudi pridobil s širjenjem združništva. Kje ste še slišali, da bi kaka banka dala kako večjo svoto za naša društva, dome in podobno? V načelstvu zadrug so pa lahko moške, ki jim ni za lasten dobiček, ampak tudi z dejanjem pokažejo, da vedo za narodne potrebe.

Nad zadrugo ima lahko kontrolo vsak član, dočim nad banko, ki ji večkrat ukazujejo tujci (vzglede bivša banka, ki je s slovenskim imenom slepila naše ljudi, »Jadranska banka«), je to težje. Priznamo pa, da je treba v gotovih razmerah zbrati ves razpoložljivi narodni kapital in ga pametno upravljati. To naj se pa ne

zgodi potom bank, ustanovljenih od kakih zaključenih trgovskih družb, ampak potom združnih bank, kjer so zadruge odločujoči faktor vsega poslovanja. Zadnji polom tržaške »Jadranske« je tudi našemu človeku odprl oči, da ve, kdo mu pomaga, da ve, da ga združništvo varuje pred oderuštvo, da pospešuje napredek kmetijskih gospodarstev, da pomaga malemu kmetu v nesreči, da navaja k varčnosti, in vodi kmečki stan k samostojnosti, ves narod pa k boljši sreči!

Pregled stanja in poslovanja slovenskega združništva v lanskem letu, bo dokazal, da se smemo Slovenci glede združne organizacije meriti z marsikakim narodom. V sedmih slovenskih združnih zvezah je bilo lani včlanjenih 1133 zadrug z 257.412 zadrugarji. Denarnega prometa so imele te zadruge okroglo 600 milijonov dinarjev. Najmočnejša je Zdržna zveza v Ljubljani s 508 zadrugami.

Zdržna zveza v Gorici, ustanovljena l. 1904., ima 147 zadrug z 23.082 zadrugarji. Od teh je 69 kreditnih, 22 stavbinskih, 20 mlekarskih, 14 konsumnov, 14 kmetijsko-strojnih, 3 obrtne, 2 električni in 3 razne.

Zdržna Zveza v Trstu, ustanovljena l. 1921 ima 133 zadrug. Med temi je največ kreditnih in pa konsumnih (v tržaškem okraju so zelo razširjene združne gostilne); kmetijsko-strokovnih je le malo.

Kot je razvidno so naši ljudje spoznali vrednost zadrug; če se bo vse naše ljudstvo združilo v zadrugah in bomo gospodarsko krepki, lahko mirno gledamo v bodočnost zanamcev na slovenskih tleh!

GOSPODARSTVO.

Opitanje prasičev.

Z opitanjem prasiča hočemo doseči, da se poveča teža prasiča in da se poviša vrednost njegovega mesa.

Pri nas je v navadi pitanje v hlevu. Drugod, posebno v Jugoslaviji, Rumuniji, Ogrskem in tudi v Ameriki se izvrši prva in glavna doba pitanja na prostem, na koruznem polju, kjer koruze niti ne berejo, ali pa v hrastovem gozdu, kjer prasiči med listjem iščejo želod.

Pri nas je glavni predpogoj za odebelitev prasičev dober hlev, ki mora biti čist in topel. Prasič mora imeti v zadnjih mesecih svojega življenja mir in ugodno ležišče.

Poskusi so pokazali, da se prasič bolj debeli, če je v družbi, kot če je sam. Samoten prasič v hlevu nima prave volje za preijemanje krme, v družbi ima pa večji apetit in se bolj

hitro debeli. Družba pa ne sme biti prevelika in v tem oziru so poskusi pokazali, da se prasiči najbolj debele tedaj, ako sta dva ali trije v hlevu.

Ko začnemo z debelenjem prasiča, bi moral biti prasič že dozorel. Kot dozori jabolka na drevesu, tako dozori tudi prasič za debelenje. V gotovi starosti se prasič najbolj debeli. Doba starosti pa ni enaka pri vseh prasičjih pasmah. Ena pasma je prej sposobna, druga pozneje. To zavisi od zgodnosti ali kasnosti pasme. Naši domači prasiči dorastejo komaj v starosti približno 1½ leta, in so tedaj najbolj godni za debelenje. V splošnem pa naj ne bo prasič mlajši od 1 leta, ko ga začnemo debeliti.

V debelitvena doba ne bi smela presegati 100 dni. Vsak dan bi moral prasič pridobiti na teži vsaj ½ kg, to je v 100 dneh okoli 50 kg.

Pa sem dal znamenje: »Naprej, v park!«

In smo stopali spet po napeti poti nizdol do Soče, kjer nas je sprejel senčnat in hladen park med najrazličnejše vrste drevja in grmičevja. Prostor mi ne dopušča, da bi opisal ta kos narave; lepo ruševinasta je, ima umetno izpeljane hodnike in poti, votline in čeri. Hodeč po teh številnih ravni in krivuljastih, splozlih in strmih hodnikih, nisem zapustil brez neke otožnosti tega kraja, kjer sem pred mnogimi leti užil s svojimi štirimi zdravimi golenci toliko veselja.

Z nenagledano množico smo prišli na vzhodni strani iz temnega gozda na ravnico prav nasproti dolgi vasi — Solkanu in se posedli na klopi pod topoli, odkoder se nam je nudil prav slikovit razgled na deročo reko, na jezove, na Koroninijev mlin, na Solkan in njegova velika ravna polja in še sem in tja. Kakor ozek bel trak se vije onkraj strma pot na Sveto goro.

Ta čas sem razdelil malo okrepčila med karavano, ker — »odkodi vzeti kruha za tolike?«

Solnce se je nagnilo, napotili smo se proti domu, čez šentmavski polog smo spleтали proti Neuhausovemu gradiču, ki se dviga nad dolino. Tam je prinesla oskrbnica gluhozemim

poln jerbas češenj, na katere je vzradoščena množica planila in jih pojedla tako, rekoč s peško in pecljem. Vendar so vsi izbrali najlepše, napravili iz njih dolgo zveržene uhane, ki so jim viseli od uha daleč na prsa in bili v lepem soglasju z lici, rdečimi od vročine in hoje.

Skakajoč in norčije uganjajoč, izprašujoč in pazljivo me zroč so nadaljevali potem z menoj pot proti domu, ko smo še nekoliko zaposedli oni travnik, kjer so se prej igrali. Nekateri dečki so se zagnali po strmih bregu nizdol proti Pevmici: nisem jih mogel drugače ustaviti, ko da sem sprožil parkrat piščal. Zakaj, že še povem.

Ko smo prišli do potoka in so zagledali velik jerbas provianta, so obstali z začudenimi očmi. Ukazal sem namreč prinesiti od doma zadostno množino kruha, sira in vina (zavod ne zmora takih izdatkov). Kruh in sir so takoj dobili, iz bližnjega studenca sem dal prinesiti škaf vode in gostija je bila tam ob prijazni kmečki hiši popolna, le nekateri, ki so grizli kruh in sir ko veverica, so skušali ugovarjati in prepričati služkinji, da bi krstila vino...

(Dalje prih.)

Cerovščkov gospod

Življenje Valentina Staniča

(Spisal: Joža Lovrenčič)

(Dalje.)

Večkratni izprehodi z našimi golenci so vsled tesnih prostorov v zavodu nujno potrebni. Nudijo jim razne ugodnosti: navžijejo se svežega, zdravega zraku, telo vadijo kretati in ga ob razmeroma težjih izletih krepijo in utrjujejo. Nepreračunljiva je pa korist, ki jo morejo na ta način doseči glede pouka spremljajoči učitelji. Narava se razprostira pred očmi gojencev, gozdovi, doline, vode, travniki, njive, vasi, cerkve, hiše, drevesa, grmovje, setve, trave, živali, kamenje — kratko: sto in sto predmetov zaposli oči in srce gluhih in nemih revčkov. Kako lepo priliko ima ob vsem tem učitelj, razložiti in pojasniti vse te predmete in pojave!

Pred več kot dvema letoma so me prašali nekateri gojenci (se razume, samo s kretnjami), kakož na oddaljeni hrib Sv. gore, kakšno poslopje je tam gori. Dal sem jim razumeti, da je cerkev, v kateri se časti Mati božja, in jim namignil, da jo pojdemo enkrat obiskat. Veselo so začeli

skakati okoli mene, proseč me, naj ostanem mož-beseda. Še često so me spominjali na dano obljubo, a kljub temu sem jo spolnil šele letos.

Pot na Sveto goro je strma in 3-4 ure dolga. Ker smo dobili po oni obljubi še mnogo majhnih gojencev, ki bi bili, če bi jih hoteli doma pustiti, neutolažljivo žalostni, sem sklenil, napraviti poizkusen izlet, da preizkusim moči malih. Določil sem dve uri oddaljen Neuhausov park pod Šenmavrom na desni strani Soče: je to groteskna, romantična, tudi umetno prirejena pokrajina, ki je pa ne obiskujejo tako kot zasluži.

V največji vročini med drugo in tretjo ur popoldne se je dvignila naša karavana na pot. Veselje je žarelo z obraza vsem. Vsak je imel kaj opaziti in povedati. Na lepem, zrelo pšenico odetem pevmskem polju so ob poti zorele murvice in mimogrede so jih pridno obirali. Prišedši po strmen klancu iz grape, po kateri teče Pevmica, na reberski travnik, so se zakadili po njem na eni strani dečki, na drugi strani deklice, vsi željni zabave. Deklice so trgale cvetlice, letale in veselo rajale, dečki pa so se utaborili in motali ob kraju travnika, ki je bil zarastel s hrastovjem: tekali so in skakali, bili kolo, se postavljali na glavo, se prekucavali in se valili.

Pri nas to v splošnem ni mogoče in zato moramo pitati s tako krmo, kot jo imamo na razpolago. Za krmo rabimo pri nas krompir, koruzo ali drugo žito.

Uganka uspeha pri pitanju tiči v rešitvi vprašanja, kako obdržati prašiča pri dobrem apetitu. Ako hočemo to doseči, tedaj naj bo prašič v družbi, na suhem in toplem in krma naj bo mnogovrstna. Torej ne kaže dati prašiču samo krompirja ali samo koruze, temveč vsakega krmila po malo.

Prašič mora dobiti svojo krmo redno trikrat na dan ob točno določenih urah. Ako prašič ne dobi krme ob navadni uri, začne kruliti in se vznemirjati, kar je za debelenje škodljivo. Torej krmi točno ob določenih urah, najboljši zjutraj ob 6. uri, opoldne in ob 7. uri zvečer.

Rekli smo, da naj bo krma raznovrstna. Obstoja naj iz kuhinjskih odpadkov, katerim primešamo nekaj zdrobljenega, pol kuhanega krompirja ter malo moke ali otrobov. Opoldne naj dobi prašič poleg imenovane porcije tudi nekoliko celega zrna koruze, rži ali ječmena in par kg repe. Celotno zrnje in repa veča apetit. Zvečer naj dobi prašič tudi kuhanega zelja.

Posebno v prvi dobi debelenja mnogo koristijo oljate tropine, ki so zelo bogate na toščah in beljakovinah. En mesec pred zakolom pa ne kaže več krmiti oljnatih tropin, ker postane slanina bolj oljnata in tudi meso ni najboljšega okusa. Proti koncu debelitvene dobe naj se če le mogoče krmi kuhan ječmen, ki povzroča trdo slanino. Oljnatih tropin ne smemo nikdar krmiti v velikih količinah, ker bi mogle povzročiti neprijetne v prebavilih.

Kdor ima mnogo kostanjev in želoda, naj krmi s tem. Želod in kostanj povzročata dobro meso in dobro slanino.

Zelo važna je tudi sol, ker vzbuja apetit. Dnevno naj se da okoli 1—2 dkg na žival.

(Po »Gospodarski čitanki«).

Uvoz italijanskih vin na Češko.

Po dogovoru sme Italija uvoziti na Češko 110.000 hl vina. Pogodba je stopila v veljavo šele 7. novembra, vino so pa uvažali že celo leto prej. Množina dovoljenega izvoza se je že prekoračila. Seveda se zdaj italijanski trgovski krogi pritožujejo, da ona

količina ne spada v pogodbeni kontingent in iščejo način za nadaljne izvažanje italijanskih vin na Češkoslovaško.

Blagovni promet Jugoslavije s Trstom.

Od januarja do oktobra t. l. je dosegel blagovni promet Jugoslavije s Trstom 2.517.117 met. stotov. Lani je bil za 90.000 met. stotov večji.

Trgovina med Rusijo in Nemčijo.

V letošnjem gospodarskem letu je izvozila Rusija v Nemčijo za 87 milijonov zlatih rubljev blaga, Nemčija v Rusijo pa za 129 milijonov.

Nov denar v Avstriji.

S prvim januarjem bodo rabili v Avstriji nov denar. Enota bo šiling, ki bo vreden 10.000 papirnatih kron.

Po širokem svetu.

Velik delavski voditelj umrl.

13. t. m. je končal svoje delo za blagor delavskih množic Samuel Gompers, predsednik severno ameriške delavske zveze. Rojen je bil v Londonu l. 1850. S 36. letom je postal voditelj delavskih strank v Združenih državah. Smrt ga je dohitela blizu mexikanske meje na potu na vseameriški delavski kongres.

Nič več gledališč.

V Londonu je inženir Elwell rešil vprašanje, kako bi osebe na kinematografskem platnu tudi govorile. Take poskušaje so začeli že pred 20 leti, a ni se posrečilo, da bi govorica v gramofonu in premikajoče se osebe na platnu bile v skladu. Zdaj se je to posrečilo z drugim aparatom, mikrofonom. Baj je ima človek utis pri taki kino-predstavi, da poslušaja operne pevce. Zdaj bo pa še med opernimi pevci nastala kriza, če ne bodo pravočasno nastopili proti novi iznajdbi.

Zverina v človeški podobi.

Te dni je pričela v Hannoveru na Nemškem obravnava proti znanemu morilcu Harmannu. Zločinec je svoje žrtve najprej zlorabil, potem umoril. Na vesti ima 27 umorov. Pravijo, da je človeško meso celo prodajal.

Novi švicarski predsednik.

Švicarska zvezna skupščina je na svoji seji 11. t. m. izvolila novega državnega predsednika Ivana Marija Musya. Študiral je pravo in bil izvoljen že l. 1919 v zvezni svet. Po rodu je Nemec.

naroča, srečo ali nesrečo svojega stanu, ljubezen itd. ...»

Naš harmonizator, dasi ima veliko izbiro, mora poiskati onih originalnih, tipičnih goriških, ki v svojem sestavu naj imajo svoj začetek, sredino in konec. Teh je malo, a največ je onih z enim stavkom melodije, ki se ponavlja v celji dolgovezni pesmi v eni isti viži. Vendar je marljivi Oskar Dev že izbral 10 najlepših goriških; pa so druge že na vrsti tudi iz zbirke organista Laharnarja.

Poživimo narodno pesem v društvu, v šoli, doma pri delu in cerkveno-narodne tudi v cerkvi! »Narod, ki je zgubil stik z narodno pesmijo, ne razume več samega sebe. Narodna pesem je za vse človeško življenje velikanska dobrota. Je neizčrpeljiva podlaga za ljudsko veselje in zdravje narodne duše.« (Dr. Josip Jeraj: Ob skrivnih virih — 1924).

Prosim in pozivljam: Kdor bi imel kakršnokoli pesem z napevom, naj mi jo čimprej pošlje v Maribor (Wildenrainerjeva ul. 6-II., da jo izročim, ako bo vredna, Osk. Devu v harmonizacijo).

V nekdanjih starih časih sem poiskal po vasi vse stare Nance in Marjance. Koliko so mi znale povedati! Kakò konjički škriplajo po Brdih, kako se točo odganja, kako se kačji pik zagovarja, kako se pritrkuje. . . itd. Nekaj sem jih ujel in napisal, a koliko so jih te starke nesle s seboj v grob! Ej — naše stare Nance, kje ste? Še žive med nami, — poiščite jih! —

Tudi največji »demokrati« so si v laseh.

Med ruskimi boljševičskimi komisarji, po naše ministri, kljub njih navidezni demokrtičnosti ni vse v redu. Se prav lahko postavijo v isto vrsto kot razni zapadnoevropski diktatorji. Zdaj se je vnel hud spor med vrhovnim poveljnikom rdeče armade Trockim in komisarjem Zinovjevom. Kot se zdi je slednji zmagal, navzlic Trockijevi priljubljenosti. Iz Moskve poročajo, da so Trockemu dopovedali, da je bolan in se pojde zdraviti na Krim. Na tak »človekoljuben« način se otrešajo komisarji drug drugega.

Slovinci v Severni Ameriki.

Je že usoda taka, da mora precej Slovencev v tujino s trebuhom, za kruhom. Doslej se jih je še največ obračalo v »obljubljeno« Ameriko. Tu so si slovenski izseljenci kmalu priborili odlično stališče. Že l. 1894. so si osnovali svojo organizacijo, ki se je tako lepo razvila, da štejejo vsa slovenska društva v Sev. Ameriki okrog 95.000 članov. Med temi društvi je največ podpornih. Pevskih društev imajo Slovenci 39. Njihov tisk je tudi precej močan, saj izhaja v Združenih državah 17 slovenskih časopisov. Zadnje čase so začeli katoliški Slovenci z obširno akcijo, da ustanove svoj dnevnik. Najvažnejša je za ameriške Slovence cerkvena organizacija. Imajo nad 40 slovenskih župnij, ki so ponekod zelo obširne. Poleg župnije je tudi župna slovenska narodna šola. Sem pošiljajo svoje otroke katoliški starši, dočim svobodomiselni v državne. Zato znajo otroci, ki hodijo v prve šole vsi še slovensko, ostali pa ne poznajo več materinega jezika. Cerkev je torej tudi za naše izseljence najmočnejša opora njih narodnosti in ohranjalca slovenske samobitnosti. Kako slično z nami na teh tleh!

To ti je stroj!

V tiskarni »Aftenposten« v Kristijaniji imajo tiskarski stroj, ki natisne v 1 uri 200.000 izvodov časopisa po 8 strani. V tem času natisne 126 kilometrov papirja. Ta čudežni stroj je 21 m dolg in se deli v dvoje nadstropij. Če bi imela tiskarna, kjer se tiska »Gor. Straža« tak stroj, bi bil list natisnen prej, ko bi se gospodje na kvesturi zmenili, ali ga naj zaplenijo ali ne.

Esperanto v Cerkvi.

Mednarodni jezik »esperanto« si je pridobil že velik vpliv. Pred nedavnim časom se je ustanovila liga karoliških esperantistov. V montmartrski cerkvi v Parizu so imeli zadnje nedeljo slovesno posvetitev svojega prapora. Slavnostni govor v cerkvi je bil v esperantu. Nato so vsi udeleženci zapeli znano himno: Ni volas Dion (Mi hočemo povsod Boga...) v esperantu.

Koliko vrst rastlin poznamo?

Pred dvatisoč leti je poznal grški rastlinoslovec (botanik) 500 vrst raznih rastlin. V začetku naše dobe je to število narastlo za 100. Slavni botaniki Linné je v polovici XVIII. stoletja poznal le 8551 raznih rastlinskih vrst. Profesor z univerze v Nebraska, Charles Bessy, pa navaja letos 210.000 vrst doslej znanega rastlinstva. Kako je narastlo število v kratkem času! Pa še pravi ta profesor, da poznamo šele polovico vseh rastlin.

Najstarejši časopis na svetu.

Ravno pred dvanaajstimi leti je obhajal svojo tisočletnico najstarejši časopis sveta. To je list »Tehing-Pao«, ki je začel izhajati l. 912. v Pekingju na Kitajskem in izhaja še danes. Po en izvod vseh števil od ustanovitve do danes hraniijo v arhivu v Pekingju.

Prosvetna zveza.

Poslovnik bomo dali v tisk takoj, ko pošljejo društva predpisani znesek 5 lir. Vsako društvo in vsak odbornik naj si omisli poslovnik.

Knjige oddaja Prosvetna zveza v manjšem številu onim društvom, ki so poravnala članarino in nimajo še knjižnic.

Vložite prošnjo!

Listnica Kmetijske-delavske zveze.

1. Iv. Sk. Staroselo: Tajništvo bo v Vaši zadevi posredovalo.

2. K. K. Staroselo: isto.

3. B. F. » » »

4. R. A. Šebrelje: V Vaši zadevi bo posredoval poslanec Besednjak.

5. T. A. Srpencica: Rekurz dobite v kratkem in gotovo pravočasno.

Tajništvo.

Listnica uredništva.

K. F. Idrija: Odstavek dopisa namenjen dr. Besednjaku in merodajnim krogom odstopili pristojnim osebam. Prosimo za kratka poročila. Pozdravljeni!

Pozdrave fantov-vojakov in pozdrave iz tujine bomo priobčili v božični številki. Toliko v pojasnilo.

Darovi.

Za sklad »Goriške Straže« daruje Arčon Franc iz Renč 5 L. Hvala!

Za božičnico »Sploš. slov. žen. društva« v Gorici je bilo nabranih potom nabiralnih pol v občini Saksid-Zalošče 40.90 lir; v občini Štandrež 90 lir; v Solkanu 52 lir; v Bovecu 35 lir; v Gorici 90 lir. Skupaj 307.90 lir. Nabiralcem in darovalcem srčna hvala!

* Za božičnico »Sploš. slov. žen. dr.« je gčna, Mimi Golja nabrala L 40.90 v občini Zalošče-Saksid.

Za dobrodelne namene Splošnega slovenskega ženskega društva v Gorici so darovali ob priliki poseta razstave razni obiskovalci. Skupno se je nabralo 936.70 lir. Vsem darovalcem hvala! — Predsednica.

Za »Slovensko sirotišče«: V Avčah so nabrali: 1 kv. koruze in 50 lir. Vesela družba pri Mihi Medvežu na Avsi 10 L. V Vrtojbi so nabrali 2 kvintala krompirja, 1 kvintal koruze in 30 kg fižola. Vsem darovalcem srčna hvala! P. n. g. dr. I. Bačar 50 L, dr. Andrej Pavlica mesto venca na grob blagopok. prof. Ivana Berbuča 50 Lir.

»Slovensko sirotišče« se zahvaljuje dobrotnikom v občini Livek za nabrane darove: krompir, fižol in denar, 25 lir; livški mlekarji srčna hvala za 1 hleb sira! Zahvaljujemo se fantom in dekletom, ki so nabirali ta živila. Enako zahvalo izrekamo prebivalcem vasi Čeplesišče, Gabrovica in Polava za podarjeni kostanj in fižol. Bog povrni!

Za Slovensko sirotišče: Centralna posojilnica v počastitev blagopok. prof. Ivana Berbuča, svojega dolgoletnega predsednika 200 L, Dobrotnik ajdovskih revežev 10 L, na livških Ravneh nabral Anton Matelič 30 L. — G. Ivan Vižentin nabral na svatovščini svoje sestrice gčne Jožefe Vižentin na Peči z g. Marušičem iz Rupe 55 L 45 st. Na mnoga leta!

Za »Alojzijevešče«: Gospa K. po g. Doktoricu L. 50; N. N. po g. Doktoricu L. 100; Neimenovani dobrotnik z Brd 200.— L. Vsem najsrčnejša hvala!

Vič. g. vikar F. Svava nabral v Vrtojbi pol kvint. koruze in 2 žaklja krompirja. Iskrena hvala!

Goriške slovenske narodne pesmi.

(Iz Kokošarjeve zbirke — L. Zorzut).

Pred l. 1848. so peli Slovenci po večini le narodno pesem. »V življenju boljše spremljevalke ni človeku kakor pesem.« (Slomšek). In v Kokošarjevi zbirki so nabrane pesmi — stoletne spremljevalke goriških Slovencev; so v knjigih napisane priče, a v petju živa beseda o našem stoletnem bivanju na tej slovenski zemlji.

Kakor rodoljub Matija Majar opisuje slovensko pesem (Novice l. 1844.), so tudi te naše pesmi: »večidel kratke, ljubke, proste, tako zložene, da jih že iz glave znaš, ako jih samo jedenkrat ali dvakrat slišiš; so stare po sto, po dve, tristo let in še starejše...« Koliko jih je Kokošar nabral?

Matija Majar nadaljuje o slovenski pesmi: »Ako začne družba peti, gre pesmica za pesmico. Znajo jih toliko, da se samo čudiš, kako jih naši ljudje toliko v glavi obdržijo; to pa ne bi moglo biti, ako bi naš narod ne bil tako bister in prebrisane pameti. Taka pesmica je prosta, ni visoko učena, pa vselej k srcu gré, ker iz srca pride.« Kokošarjeva zbirka šteje skoro do tisoč pesmi v besedi in notah.

O čem pojó te pesmi? Malavašič piše (Novice 1846.): »Hrvat in Srb hranita v svojih narodnih pesmih spomin svojih junaških očetov in njih slavnih del, miroljubni Slovinci pa prepeva, kar mi ravno srcé

Prva slovenska tvrdka JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših živalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne »MUNDLOS«, dvokoles znamke orig. »KOLUMBIA«, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete. Brezplačen poduk v umetnem vezanju, šivanju in krpanju. Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).

forma se izvaja v vseh njenih potankostih — toda čujte in strmite! Kar je dovoljeno v vseh didaktičnih okrožjih dežele, to je nedopustno v našem didaktičnem okrožju. Slovenske knjige se ne smejo uporabljati v šoli, češ, da v šolskem izkazu kr. skrbništva v Trstu niso navedene.

Vprašamo didaktično ravnateljstvo ali je za druga okrožja poseben zakon in za naše ta, da se mora v višjih razredih poučevati vse predmete brez slovenskih knjig? Mogoče bi bila dobro došla v šolo »Nova doba«? Pojasnite nam to, pa brez zamere, ker gre za življenski obstoj našega šolstva, katero vzdržujejo naši žulji. Občinar.

Višnjevik.

V ponedeljek 8. t. m. je obhajal naš večletni podžupan, posestnik in trgovec g. Ivan Kristančič šestdesetletnico svojega rojstva. G. Kristančič, ki je poznan po vseh Brdih kot zaveden, neomahljiv Slovenec in vesten, trden gospodar je moral že marsikaj pretrpeti radi svoje značajnosti. Zato mu ob tej priliki iskreno želimo, naj bi ga Vsemogočni ohranil še mnogo let zdravega in krepkega.

Ustje.

Ker se iz naše vasi malokdaj kaj sliši hočem v naslednjem podati par vrstic: Dobili smo drž. podporo za škodo, ki nam jo je napravila toča v znesku 2800 lir. Naš občinski zastop je to podporo »grozno pravično« razdelil med 28 občanov: dobili so podporo posestniki, kojih polja toča niti videla ni. Podpora se je razdelila v glane med take, kateri navadno pridelajo do 30 hl vina in so ga imeli letos mogoče par hl manj, a to ne vsled toče, temveč vsled lastne krivde: ker niso pravočasno škropili. Podpora pa niso dobili oni, katerim je toča napravila znatno škodo. Lahko rečemo, da se je omenjena podpora s par izjemami razdelila izključno med obč. odbornike, župana ter nih žlahto. To obtožbo utemeljujem z izjavo enega izmed obč. odbornikov. Ko je predlagal, da se omenjena podpora nakloni nekomu posestniku zares prizadetemu po toči, so nekateri odborniki v znak protesta enoglasno zakričali: tudi mi hočemo dobiti. Ali ni samo to. Naša obč. blagajna je prazna, a kljub temu so naša občinska pota podobna »gališkim klancem«. Ko bi ne imeli dobrega, veččega obč. tajnika v osebi našega občeprijatelja g. župnika, bi bilo dosti, dosti slabše. G. župan, zakaj ne napravite reda v šolskem poslopu, zakaj ne ukažete malo več varčevanja z drvi namenjenimi za kurjavo *absolutno le šolske sobe*? G. župan, kaj se vam ne smilijo tukajšnji občani, kateri sestojajo po večini iz tov. delavcev, in kateri se morajo za borih 16—18 lir, pehati 8 ur v prašnih in zadušnih tov. prostorih, — in vsi občinski kolikor šolski stroški slonijo na ramah teh proletarcev, ki so pa vam največji trn v peti. — Obč. komisarjev ter slabih, nevesčih županov reši nas, o Gospod!

Kobjeglava.

Bralno in pevsko društvo »Kraški slavček« priredi na dan 31. decembra ob 8h zvečer, veselico v prostorih g. R. Pipana. Na vsopredu je sicer stara, a še vedno lepa igra »Rusofil«, petje domačega zbora in kuplet »Krojač in čevljar«. Vstopnine ni. Nabirali se bodo le prostovoljni darovi.

Dornberg.

Za igro: »Peterčkove poslednje sanje«, ki jo pripravlja naša »Čitalnica« vlada splošno zanimanje. Tudi se — po pripravih sodeč — obeta vsem, ki si bodo to igro ogledali dne 25. in 26. t. m. res pravi užitek, kajti s prireditvami tega društva se nismo še nikdar varali.

Kozana.

Kakor mnogim tako pošiljajo tudi nam v Kozano »Ero nuovo«, katere niti naročili nismo. Tudi če jo pošiljate brezplačno, je ne vpoštevamo dru-

gače kot umazano cunj. Ako bi pisala Vaša »Era nuova« tako kot »G. straža« bi si hitro naročili kar dve in plačali vnaprej za celo leto. Vi g. pri Novi dobi ste zato, da branite še tiste drobtine naših pravic, ki jih imamo? Ne? Vi nas hočete raznaroditi! Ali vedite, da nas ne boste! Morda bi pa radi Vi novodobarji, da bi postali Vam enaki? Tudi v tem se motite. Pri zadnjih državnoborskih volitvah ste slepili trgovce in krčmarje, da izgubijo koncesije, ako ne bodo volili za snop. G. Cerko je volil za snop in ravno on je pred par meseci izgubil, oziroma so mu vzeli koncesijo od trgovine, in mu zaprli gostilno za dva meseca.

To si zapomnite, znanilci nove dobe in ne pošiljajte več Vaših budalosti k nam, ker vemo priprosti Brici bolje, kako stoje stvari, kot falirani »profesorji« in žlahtni »vitezi«.

Kred.

Zapustil nas je naš ljubljani gosp. nadučitelj Ivančič. Preselil se je v Gorico uživati svoj zasluženi pokoj. Polnih 45 let je vzgajal našo deco, in malo je v duhovniji ljudi, ki niso bili v otroških letih deležni njegovih zlatih nauk. So družine, v katerih je poučeval cele 3 generacije. Pa tudi izven šole ni štedil svojih sil v blagor ljudstva. Pri njem je dobil vsakdo navsveta in pomoči. Še tembolj ga je ljudstvo vedno čislalo kot vzor-moža, ker se nikdar in nikjer ni sramoval pokazati javno svojega globoko verskega čustva. On je bil vzor vzgojitelja po božji volji in želji ljudstva. Gosp. Ivančič vedite, kot Vam, tako je bilo tudi nam težko slovo od Vas in solze so nam silile v oči, ko smo se poslavljali. Dolžni smo Vam hvaležnosti! V svojih srcih Vas bomo ohranili v najboljšem spominu. Vi ste bil med nami mož, katerega hvalijo ne le besede marveč sadovi Vašega delovanja. Bog Vam nakloni po težkem delu mirnih zadovoljnih let.

Otaleški kot.

V naših zapuščenih hribih sta edini utehi cerkev in šola. Žalibog, da so že tudi pri nas taki, ki so se navzeli tuje duha in stoje med sv. opravilom zunaj. Može, to ni slovensko, ampak vse kaj drugega. Veseli nas, da se mogoče otvori v Jaznah nova šola, saj smo dobili v Lazcu in Otaležu dvorazrednico in seveda tudi dve italijanski učni moči. Na bližnji Straži je pa učitelj Bratina napravil izpit iz italijanščine in poučuje sam italijanščino. Ne gre nam pa v glavo, zakaj zaprejo šolo na Reki, v Cerkljanskem Vrhu pa jo ustanovijo. — Snujemo novo mlekarino v Lazcu, Cerkljanskem Vrhu in mogoče na Straži. Kdaj pa pride na vrsto filjalka konsuma za Otalež?! Ljudstvo, zdrami se tudi gospodarsko! Društva, zakaj dremljete? Cerkev, šola, društvo in trezno gospodarstvo, to nas bo rešilo.

Rihenberg.

Prejšnji teden sta umrla v naši občini dva moža, ki sta bila dolgo let tesno združena z vsem javnim življenjem v naši občini. Prvi je Ivan Škerbic iz Polja. Bil je stara korenina, kot jih le redko še srečaš po naših vaseh. Žal, da je zadnja leta nekoliko izgubil na svoji močatosti, vendar je še pravočasno spoznal svojo zmoto. Postal je pravzaprav žrtev razmer, ki so se vgnezdile v Rihenbergu, odkar so zapaševali razni čudni ljudje in odkar so začeli razni konsumi odkrivati v svojih knjigah nepravilne postavke. Naj uživa poštenu mož vsaj pod Britofom iskani pokoj. — Še bolj znan pa je bil ne samo doma, ampak tudi v Gorici. Ivan Pečenko iz Polja, ki je preminul 12. decembra vsled zavrtnih bolezni, ki mu je dolgo že nagajala. Kdo ni poznal v fari vedno veselega »Jevana Ivančkovga«, ki je znal vsakogar razveseliti, pa naj je bil še tako čmeren? Bil je dolgoleten cerkveni pevec, ki je še zadnje dni rad zapel, če mu je le bolezen pripuščala. Lov je bila ena njegovih najljubših zabav. Njegov modri nasvet je marsikdo rad poslu-

šal. Ni se hotel pravzaprav na nobeno stran odločiti, a je bil kljub temu pri vseh splošno priljubljen. Z njim je izginila zopet ena tistih oseb, ki daje našim slovenskim vsem svoj poseben značaj. Naj počiva v miru, domačim naše sožalje!

Škrbina.

Po dolgem času težkega pričakovanja smo vendar dobili nove zvonove. Tehtajo skupno 30 kvintalov. Vlti so bili v Trstu od tvrde Lapagna. Le kmalu naj bi se oglasili iz zvonika! Pred vojsko smo imeli res dobre zvonove, upamo, da tudi sedanjí ne bodo zaostajali za prejšnjimi, saj so po teži še večji! — Dne 10. t. m. se je blagoslovil novi »Občinski dom«, kjer bo imelo v bodoče županstvo svoje urade. Stavba je res lepa, ki dela čast firmi, ki jo je sezidala; pa je bila tudi potrebna, ker dosedaj se je uradovalo le v privatni hiši vsakoterega župana. — Veliko še manjka v občini, ker pa hodi vojna odškodnina le s polževim vlakom, čakamo boljših časov.

Idrija.

Kakor je javnosti že znano kravljuje na mestni občini po razpustu bivšega obč. zastopa g. komisar vpok. gen. Castellazzi. Ko je prevzel županove posle po g. Karolu Trevnu, ki je bil pri ljudstvu splošno priljubljen, se je pokazal neverjetno sposobnega voditi našo občino. Če ni našega rodu mi ne moremo zato, glavno je, da on spoštuje kot mestni župan popolnoma slovenske Idrije, ljudske pravice in dolžnosti. Toda vseh teh obveznosti se je visoki gospod kmalu naveličal. Je pač prepričanja, da mora kar čez noč vse poitalijančiti. Razpisani sta službeni mesti za tajnika in enega uradnika, seveda potom razglasov po mestu v izključno italijanskem jeziku. Tu ni treba dvojezičnosti, pač pa kadar se kaj od ljudstva terja. Dalje je samo v italijanskih časopisih razpisal službi, ker naše ljudstvo bere »samo italijanske časopise«. Ni mu prišlo na misel, da se dobi tudi kak človek, ki bere »Gor. stražo«, »Edinost« in druge slovenske liste, in bi bil sposoben bolj kot oni, ki ne razumejo našega jezika za službo v slov. obč. uradu v Idriji. — Tudi ubogim delavcem in nestalnim uradnikom menda noče izplačevati zasluženih dnin tako, da so ga morali delavci, če hočejo priti do lastnega zaslužka, iti k sodniji. — Vsi pa želimo, da bi bile že skoraj razpisane obč. volitve, da bi si ljudstvo iz svoje srede izvolilo res pravega *ljudskega zastopnika* kot smo ga imeli.

—o—

V petek 12. t. m. ob 4.35h zjutraj se je čul precej močan potresni sunek. Več družin je dvignil iz sladkega spanja. Ker je nevarnost trajala le nekaj sekund, je strah kmalu prešel.

* *

Dne 8. decembra t. l. je sklicalo idrijsko gasilno društvo sestanek vseh gasilnih društev idrijskega političnega okraja. Sestanka so se udeležili zastopniki naslednjih gasilnih društev: Cerčno po 3 zastopnikih, Spodnja Idrija po 2 zastopnikih, Črni Vrh po enem, Ledine po enem, Medvedje Brdo po treh, Plužnje po dveh. Samo Godovič se ni odzval, ne vemo iz kakega vzroka. Ustanovila se je zveza pod imenom »Gasilska zveza« za politični okraj idrijski s sedežem v Idriji. Ta sestanek bi lahko imenovali ustanovni občni zbor gasilske zveze, oziroma prve gasilske zveze na Goriškem. Izvoljen je bil

naslednji odbor: Hladnik Franc, preds. in blagajnik, Idrija: Peternej Franc, Cerčno, podpredsednik. Kogej Filip, Idrija, tajnik, odborniki: Kacin Martin, Cerčno, Terček Ivan, Medvedje Brdo, Žigon Ivan, Črni Vrh, Peternej Martin, Spodnja Idrija, Kacin Franc, Plužnje, Bogataj Andrej, Ledine, Rupnik Franc, Godovič. Glavna točka razprave je bilo vprašanje priznanja neobhodno potrebnih gasilnih društev. »Zveza« si je vzela za cilj, da izposluje vsem gas. društvom tega okrožja dovoljenje oziroma odobrenje nošnje kroja po vzorcu idrijskega gasilnega društva. Nadalje ima zveza namen vpeljati enotna povelja ter enotno signaliziranje povelj potom gasilskih tromb na pogoriščih in pri vajah. Še enkrat kličemo vsem prijateljem ter vsem tistim, ki so prijatelji in naklonjeni gasilstvu, da se nam približajo. Na pomoč!

* *

Neizprosna smrt je pričela s svojo žetvijo. Kar devet pogrebov smo imeli v teku enega tedna. V nedeljo 7. t. m. so našli v kozolcu gospe Ane Gruden po domače Zagoda nekega človeka iz Mrzlega loga pri Črnem Vrhu na lestvi z glavo navzdol. Bil je v popolni nezavesti; prepeljali so ga k zdravniku in nato v idrijsko bolnico, a je drugi dan 8. t. m. izdihnil, ne da bi mogli dognati, kako se je ponesrečil.

Ukve na Koroškem.

Od 30. nov. do 8. dec. smo preživeli v naši vasi nekaj prav srečnih in zadovoljnih dni. Po dobrih 10. letih smo zopet obhajali sv. misijon, ki sta ga vodila čč. gg. lazarista iz Mirna, g. Klančnik in g. Zdravlič. Cel mesec november smo se nato pripravljali z večerno pobožnostjo. Zadnje tedne so pa Marijine družbenice ob večerih pridno pletle vence, s katerimi so našo malo župno cerkev okrasile tako bogato in obenem tako okusno, da se podobnega ne spominjamo. Posnele so Vipavski Log. Nabrale so tudi med vaščani večjo svoto, za katero so glavni oltar na novo preuredili prav za to priložnosti. — Dasi so od zčetka sprejeli nekateri sv. misijon z nekim nezaupanjem, so se vendar kmalu srca vseh ogrela zanj in zadnje dneve je bila cerkev vedno natlačeno polna. Ker sta bila na prošnjo domačih Nemcev (par družin) tudi dva nemška govora, se je tem ugodilo. Tako je sv. misijon uspel vsem v veselje in veliko zadoščenje. Najlepši je bil seveda zadnji dan, praznik Brezmadežne. Slavnost je zelo povzdignila Marijina družba, ki je ta dan praznovala svojo desetletnico. Popoldne pred zaključkom sv. misijona je bilo slovesno sprejetih vanjo 10 novih deklet. Sneg, ki je prejšnje dni zapadel, je toliko skopnel, da se je mogla vršiti dolga sklepna procesija, kateri so novosprejete družbenice, belooblečene in z gorečimi svečami, dajale posebno, za naše kraje novo, slovesnost. — Čč. gg. misijonarjema smo od srca hvaležni za njih trud. Bog jima stotero poplačaj! Marsikako oko se je zasolilo, ko sta se poslovila. Želimo, da bi se za 10 let zopet povrnili. — Ukvari pa, ki ste že od zadnjega sv. misijona zavzemali v verskem oziru častno mesto, ki ste bili prvi v celi trbiški dekaniji, kažite še bolj zana-prej svojim sosedom lepe krščanske zgleda! Zlasti Marijina družba, edina v tej dolini, naj se pomnoži in utrdi, da se razširi tudi na druge stanove (žene in mladeniče!), in da bodo njen zgled posnemale še druge duhovnije, predvsem Ovčja vas in Žabnice.

Zahvala.

Povodom smrti našega nad vse ljubljene očeta, švaka in zeta gospoda

Ivana Šavle,

posestnika

se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo preč. g. župniku Jos. Franketu za obilo tolažbo in podelitev sv. zakramentov ter vsem onim, ki so ga spremili na zadnji poti.

Dol-Čepovan, dne 11. decembra 1924.

Žalujoča družina Šavle.

V nedeljo dne 21. decembra se bo vršil občni zbor Bralnega društva »Svoboda« v Staremselu pri Kobaridu.

Dnevni red:

1. Poročilo tajnika.
2. Poročilo blagajnika.
3. Volitev novega odbora.

ODBOR.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom v likvidaciji sklicuje po podpisnem likvidacijskem odboru, ker je bil na dan 14. decembra 1924. sklicani občni zbor nesklepčen, v smislu § 35 zadrughnih pravil drug občni zbor zadrughnikov v nedeljo, dne 28. decembra 1924. ob 10. dop. v svojih uradnih prostorih v Trgovskem domu, vhod iz ulice Corso Verdi št. 24, 1. nadstropje z istim dnevnim redom: 1. Poročilo likvidacijskega odbora. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje letnih računov za leto 1923. 4. Dopolnilne volitve likvidacijskega odbora in nadzorstva. 5. Morebitni predlogi. — Ta občni zbor bo sklepal brez ozira na višino zastopane deležne glavnice.

Likvidacijski odbor.

TRTE CEPLJENE Lir 50.— prvovrstne, L. 30.—, drugovrstne 100 komadov pri Ivanu Forčič, Preserje — Comeno.

JOŽEF MAREGA, urar Via Rabbatta 7 sprejema vsa v to stroko spadajoča dela in popravila. V zalogi ima vsakovrstne ure iz najboljših tovarn, za katere jamči 2 leti.

Poziv. *)

Pozivljajo se vsi oni posestniki iz občin Števerjan in Kojško, ki so vzeli v letu 1921.-1922. v najem vinsko posodo od tvrdke Evgen Rajer, Gorica, ulica Mameli 8. da vso to posodo istotam vrnejo najkasneje do konca leta in jo izroče v popolnoma dobrem stanju g. Grbecu, poslovođu in kletarju Zveze vin. zadrug.

Če bi v danem roku tega ne storili, bi bil lastnik posode, žal, prisiljen izterjati povrnitev posode sodnim potom.

Gorica 15. decembra 1924.

Rajer Evgen.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Valuta.

Dne 17. decembra si dobil:

za 100 franc. frankov	124.— do 124.— Lir
za 100 belg. frankov	115.— do 116.50 Lir
za 100 švic. frankov	448.— do 450.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	70.30 do 70.80 Lir
za 100 dinarjev	34.50 do 34.80 Lir
za 1 šterling	108.80 do 109.— Lir
za 1 dolar	23.24 do 23.24 Lir
za 1 zlato marko	448.— do 450.— Lir
za 100 avst. kron	0.0320 do 0.0320 Lir

Beneške obligacije.

Dne 17. decembra: Srednji kurs L. 82.07, v Trstu 82.10; v Milanu 82.15, v Rimu 82.— L.

ISČE SE spretna kuharica za boljšo restavracijo na deželi. Starost do 45 let. Vpraša naj se pri upravi lista, Via Mameli.

KROJAŠKI POMOČNIK želi vstopiti v službo v mestu, eventuelno na deželi. — Čadež Podjelovobrd 13, Cerkno.

LUDVIK ZOTTER, brivec na Travniku št. 17, priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo higijenično brivnico.

Trgovcem in razprodajalcem

cigaretnega papirja „Oleschau“! Katoliški knjigarni v Gorici, Gosposka ulica 2, je došla zopet večja pošiljatev tega priljubljenega cigaretnega papirja. Vsi, ki so ga nestrpno pričakovali, naj se požurijo z nakupom!

Več varnostnih blaganj

„Wertheim“ raznih velikosti, po jako ugodni ceni, na prodaj pri R. Lovrčič, Via Ascoli št. 8 ali Via G. Carducci št. 19, dvorišče.

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

Izšel je dr. Valjavčev „Slov. ital. slovar“. Obsega 404 strani in okrog 50.000 besed. —

Oblika enaka kakor ital. slov. del. Cena: trdo vezan Lir 22. Prodaja Katoliška knjigarna v Gorici. — — —

14 LETEN DEČEK, z dobrim spričevalom ljudske šole, krepak in zdrav, poštenih staršev na deželi, želi vstopiti kot vajenec v trgovino jestvin ali mešanega blaga v Gorici ali okolici. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Kupujem kože

domačih in divjih živali: lisic, kun, vider, divjih mačk, dihurjev, jazbecov, divjih koz, zajcev i. t. d. Lovci in nabiralci kož vprašajte za ceno predno prodaste vaše blago.

FRANC STRES,

Kobarid (Caporetto).

Zaloga usnja in vseh čevljarskih potreščin. Zaloga raznovrstnega obuvale ročnega in tovarniškega dela. Cene — da se ni bati konkurence V zalogi imam vedno jančkove in druge kože za kožuhe.

Samo pri tvrdki

Anton Trpin & Comp.

zaloga manufakturnega blaga v Gorici - Via Rastello št. 10

kupite po nizkih cenah.

Vsak dan novi dohodi!!

Bogata izbira perila in drugega blaga za neveste Cene konkurenčne.

ANDREJ MAVRIČ

Via Carducci št. 3 - GORICA - Via Carducci št. 3

Tovarniška zaloga vsakovrstnega manufakturnega blaga, izgotovljenih oblek, zimskih sukenj, vse po znižanih cenah. - Pri nakupu zahtevajte stenski koledar za l. 1925, katerega dobite brezplačno.

Kavarna Principe Umberto in slaščičarna lastnik D'ATRI MARIJ Corso Verdi 1. (Hiša Marzini v Gorici).

Elegantno shajališče, dvorana z biljardom. Najboljša kava espres, napolitanske sladice, izvrstno pecivo, najboljša čokolada, likerji prvovrstnih tvrdk. Delikatese domačih in tujih kolonij.

Naš zobozdravnik

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh, sprejemajo za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v GORICI - na Travniku 20.

Plačam najvišje cene

za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecov i. t. d. i. t. d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje.

Nihče nima pravice kupovati zame. — — —

Walter Windspach - Gorica Via Carducci štev. 6.

Pozor na izpremenjeni naslov!

ERNIA

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna. **Blago solidno! Cene zmerne!**